

Infekcia parazitmi rodu *Toxocara* u psov a mačiek

Čo je *Toxocara*?

Škrkavky rodu *Toxocara* (*T. canis* u psov a *T. cati* u mačiek) sú veľké nematódy žijúce v tenkom čreve, ktoré môžu spôsobiť ochorenie najmä u mladých psov a mačiek. Šteňatá sa môžu nakaziť už v maternici matky, alebo cez materské mlieko. U mačiat dochádza k nakazeniu iba cez materské mlieko. Ľudia sa môžu infikovať po náhodnom požití infekčných vajíčok z prostredia, alebo, menej často, po konzumácii tepelne nedostatočne upraveného mäsa paratenických hostiteľov (cicavcov a vtákov) obsahujúceho larvy škrkaviek.

Klinické príznaky

U silne nakazených šteniat a mačiat môže veľké množstvo migrujúcich lariev spôsobiť respiračné problémy. Počas trvania infekcie sa môže objaviť hnačka a závažné tráviace ťažkosti. Niekedy môžu byť zvieratá kachektické so zväčšeným bruchom. Patentná infekcia *Toxocara* spp. sa môže vyskytnúť aj u starších psov a mačiek, u ktorých sa ale infekcia len zriedkavo prejavuje klinicky.

Epidemiológia

Toxocara canis a *T. cati* sa bežne vyskytujú v populáciách psov a mačiek na celom svete. Výskyt patentnej infekcie závisí od spôsobu chovu a kŕmenia zvierata, ale vo všeobecnosti je najvyšší u šteniat a mačiat a s vekom klesá.

Psy a mačky sa môžu nakaziť po požití infekčných vajíčok z prostredia, surového mäsa alebo po konzumácii infikovaných paratenických hostiteľov (napr. hlodavcov). Vajíčka vylučované v truse do prostredia sa stávajú infekčnými až po niekoľkých týždňoch a infekčné ostávajú roky. Infekčné vajíčka z kontaminovanej pôdy alebo zeleniny môžu byť zdrojom infekcie pre ľudí aj zvieratá.

Diagnóza

Na diagnostiku patentnej infekcie *Toxocara* spp. sa bežne používa vyšetrenie trusu centrifugačno-flotačnými metódami alebo, zriedkavejšie, antigénovými testami. Vajíčka škrkaviek sú ľahko identifikovateľné na úrovni rodu, avšak na druhovú identifikáciu je potrebné detailné vyšetrenie, nakoľko v prípade, že pes konzumuje psie alebo mačacie trusy môže byť výsledok vyšetrenia falošne pozitívny.

Aj v prípade negatívneho výsledku vyšetrenia trusu je potrebné postupovať opatrne, pretože (i) nemožno vylúčiť prepatentnú infekciu a (ii) počet vylúčených vajíčok môže byť pod detekčným limitom analýzy.

Terapia

Šteňatá by mali byť liečené vhodnými antihelmintikami od 14. dňa veku a **mačatá** od veku 3 týždňov (prenatálna infekcia sa u mačiat nevyskytuje). V terapii by sa malo pokračovať v dvojtýždňových intervaloch až do dvoch týždňov po odstavení a potom mesačne až do šiestich mesiacov veku zvierata.

Na zníženie rizika prenosu infekcie na šteňatá sa môžu **gravidným sukám** podávať makrocyclické laktóny na 40. a 55. deň gravidity alebo fenbendazol denne od 40. dňa gravidity až do 2. dňa po pôrode. **Gravidné mačky** môžu byť ošetrené spot-on prípravkom s obsahom emodepsidu približne sedem dní pred očakávaným pôrodom, aby sa zabránilo laktogénnemu prenosu lariev *T. cati* na mačiatka.

Kojace suky a mačky by mali byť liečené súbežne s ich potomstvom až do dvoch týždňov po odstavení, pretože sa u nich môže vyvinúť patentná infekcia.

Patentná infekcia u **dospelých psov a mačiek** je len zriedka spojená s klinickými príznakmi, preto pokiaľ sa trus nevyšetruje pravidelne, je ťažké určiť či pes alebo mačka vylučujú vajíčka.

Na zníženie rizika vylučovania vajíčok *Toxocara* spp., by sa mali zvieratá odčervovať minimálne 4-krát do roka. Alternatívou k rutinnému odčervovaniu je pravidelné vyšetrenie trusu aspoň 4-krát do roka a odčervenie v prípade pozitívneho výsledku.

Liečba vhodným antihelmintikom v mesačných intervaloch, ktorá minimalizuje riziko patentnej infekcie sa odporúča vo vysoko rizikových prípadoch (napr. u zvierat, ktoré sú kŕmené nespracovanou surovou stravou, konzumujú korisť, voľne sa túľajú alebo majú prístup do záhrad a kontaminovaného prostredia) a keď má zviera prístup do domácnosti s malými deťmi alebo s kýmkoľvek, kto má zníženú imunitu.

Preventívne opatrenia

Psy a mačky by nemali byť kŕmené nedostatočne tepelne upraveným alebo surovým mäsom a opatrnosť treba zachovať v prípade, že lovia v prírode. Surové mäso určené na kŕmenie by malo byť zmrazené aspoň 7 dní pri -18°C. Veľmi dôležitým preventívnym opatrením je pravidelný zber a likvidácia trusu.

Zoonóza

Druhy rodu *Toxocara* majú zoonózný potenciál. Perorálny príjem infekčných vajíčok alebo mäsa z infikovaných paratenických hostiteľov môže viesť k larválnej toxokaróze, čo môže mať vážne následky na ľudské zdravie. Z tohto dôvodu si infekcia škrkavkami rodu *Toxocara* u psov a mačiek všetkých vekových kategórií zaslúži pozornosť.

**Pre viac informácií o infekcii parazitmi rodu *Toxocara*, pozrite
Usmernenie ESCCAP 01: Prevencia výskytu parazitických červov u psov a mačiek**